

دفترچه هفتم رسمی داماد
سید امام زین الدین علی

آئین ملکوتی

اعتكاف

آداب، احکام و تذکرات

اعتكاف پر از بہسوی معرفت ہاست

مقدمه

ز اعمال بدم شر منده ام من	اگر سر را به زیر افکنده ام من
پناهم ده خدایا بی پناهم	زنیکی خالی اما پر گناه
نمک خوردم نمکدان راشکستم	خدایا خوب می داشم که پستم
به بازارت به جز اشکم ندارم	خزانی گشته از عصیان بهارم
شده چشم همه شب پر شراره	گناهانم فزوونتر از ستاره

صدای برپایی خیمه ای می آید سراسر نور، خیمه ای که ردای مهدوی دارد و قامتی الهی و آن به مشام می رسد. آری، خیمه‌ای دیگر برپا شده که خیمه گاه محرم و خیمه گاه فاطمیه، هر دو مقدمه این خیمه معطر بوده اند و تلاو رجی آن بررسی پوشیده نیست.

ضیافت عشق نزدیک است، ضیافتی که این بار خود خدا میزبان قلب توست و تو باید خود را آماده عظیم ترین بزم الهی کنی تا معبونش بباید و حاکم حریم امن دلت شود.

معتفک، گرچه می‌دانم گوی سبقت را ربوده‌ای و خود را آماده کرده ای و تو ندای حسین (ع) را در محرم شنیدی و لبیک گفتی و خدا کند که اربابت لبیک تو را پاسخ گفته باشد و بی شک میهمان کردنت در بزم این چینی خود لبیکی است به ندای تو.

آری معتقد، تو، در فاطمیه مظلومیت ولایت را شنیدی و فهمیدی که بالاترین و درست ترین کار برای بقای دین و زحمات امام و شهدا، پاسداری از رهبری و مطیع ولایت بودن است اما اگر اسیر زندان سیاه گناه و نفس هستی و به خیمه گاه نرسیدی، هنوز وقت باقی است و خیمه رجبیون برپا شده است.

هنوز گام های دیگری تا شهر الله باقی مانده... می‌شنوی؟ ندایی به گوش می‌رسد: لا نقطعوا من رحمة الله...؛ هن ای بندگان من! چرا نا امیدید؟

معنکفان عزیز: افتخار ما این است که در این روزها و شب های درخشان نیمه رجب خادم شملیم و شرایطی فراهم شده که شما در آرامش و آسایش هرچه بیشتر از فضای معنوی اعتکاف بهره مند گردید و خادمان خود در مسجد را دعا کنید.

این مجموعه برای آگاهی شما از احکام و آداب اعتکاف و برخی مواردی که رعایت آن ضروری است تهیه گردیده است.

صحبت مقام معظم رهبری با معتکفین

توصیه‌ی من این است که در این سه روزی که شما در مسجد هستید، تمرين مراقبت از خود بکنید. حرف که می‌زنید، غذا که می‌خورید، معاشرت که می‌کنید، کتاب که می‌خوانید، فکر که می‌کنید، نقشه که برای آینده می‌کشید، در همه این چیزها مراقب باشید، رضای الهی و خواست الهی را بر هوای نفسستان مقدم بدارید، تسليم هوای نفس نشود. تمرين این چیزها در این سه روز می‌تواند درسی باشد برای خود آن عزیزان و برای ماها که اینجا نشسته‌ایم و با غبطه نگاه می‌کنیم به حال جوانان عزیzman که در حال اعتکاف هستند. با عمل خودتان به ما هم یاد بدهید.

حرفی با خود

از جای خود بر خیز و به بوستان ایمان برو و چون وارد شدی مقداری از ریشه درخت نیت و دانه‌های پشمیانی و قدری از برگ تدبیر و تخم ورع و میوه فهم و اندازه‌ای از شاخه‌های یقین و مغز اخلاص و پوست اجنہاد و مقداری از ساقه‌های انبابه و پاذهر تواضع را گرفته همه را با حواس جمع با دلی متوجه وفهمی سر شار با انگشتان تصدق و کف توفیق میان طشت تحقیق می‌بیزی و با اشک چشمانت شستشو می‌دهی و آنگاه آنها را میان دیگ امید ریخته به آتش اشتیاق می‌جوشانی آنقدر تا مواد زائد و رسوبش جدا شود تا عصاره و خامه حکمت به دست بیاید سپس آنرا گرفته در بشقاب تسليم و رضا ریخته و باد نفح و نسیم استغفار بر آن می‌نمی تا بیشتر از آنکه فاسد گردد خنک گردد و این شربت گوارا است.

آنگاه در جایی که آدمی نباشد و جز خدا کسی تو را نبیند می‌نوشی این است دوای درد گناه که بزرگترین درد و بیماری انسانهای عالم است.

تذکرات ضروری:

- 1- اسکان در محل اعتکاف از ساعت 21 الی 24 روز دوازدهم ماه مبارک رب صورت می پذیرد.
- 2- با توجه به محدودیت مکان و جهت رفاه حال معتکفین از نصب پرده ، آوردن افراد همراه به ویژه کودکان خردسال، وسیله نقلیه، اشیاء قیمتی، وسایل صوتی و قرار ملاقات با خانواده و پذیرفتن مهمان جدا خودداری فرمایید.
- 3- جهت رفاه حال عزیزان معتکف، غذای سحر و افطار تأمین گردیده است. همچنین نیازهای ضروری و مصرفی دیگر در حد امکان فراهم خواهد بود.
- 4- ضمن پرهیز از اسراف در مصرف آب، مواد خواراکی، مواد بهداشتی، امکانات امید است در رعایت حقوق دیگر معتکفان، نظافت اماكن اسکان و محل وضو و محیط با خدمین مسجد همکاری کنید.
- 5- لطفاً حداقل همکاری برای شرکت در مراسم مذهبی و برنامه های فرهنگی داخلی اعتکاف داشته باشید.
- 6- خاطرات شیرین خود از لحظات معنوی اعتکاف را نوشته و به دفتر مسجد تحويل دهید.
- 7- اعتکاف نوعی همسایگی است، ضمن رعایت حقوق دیگر معتکفان امید است با صدای بلند صحبت ننموده و از هرگونه مزاحمت برای دیگران به شدت اجتناب کنید؛ در این زمینه با قرائت آرام قران، دعا و ذکر به حقوق دیگران احترام بگذارید.
- 8- در نگهداری و مراقبت اشیاء خود کوشای بوده و به هنگام ترک اعتکاف، اشیاء خود را بازبینی نموده و مراقب باشید وسایل شما جا نماند.
- 9- از این فرصت ارزشمند برای یک دوره ختم قران کریم استفاده کنید.
- 10- در ادعیه زاکیه ظهور و سلامتی حضرت ولی عصر(عج) ، شادی ارواح طیبه، امام امت، شهدا، و مراجع اعظم تقیید، شفای بیماران و جانبازان و اسرا و رفع گرفتاری از شیعیان جهان را مورد توجه قرار دهید.

بسمه تعالیٰ

«اعطنی بمسئلتي ایاک جمیع خیر الدنیا و جمیع خیر الآخرة»

برنامه های اعتکاف

آثین ام داود ساعت 14 روز یکشنبه

اعتكاف : تطهیر قلب هاست در سجاده سیز توبه

هرگز نمی توان ارزش همه زمان ها را برابر دانست، چنان که نمی توان همه مکانها را برابر شمرد. برخی زمان ها و مکان ها ارزشی والا دارند. ماه رب ارزشمند است، ماه سلوک و زدون زنگار های شیطانی از آینه دل است؛ ماه ولایت و برافروختن چراخ معرفت در شبستان وجود است؛ ماه رب گاه اعتکاف است. در این ماه، که هنگامه تحول است، عاکفان کوی دوست، با حضور در صحن و سرای دوست، پله های سلوک را پیموده و پله پله به خدا نزدیکتر می شوند. متعطف روزه اش، نمازش، حضورش در مسجد و دیگر اعمالش مایه تقریب است. در خانه دوست، سفره ایی از مغفرت و بخشایش گسترده شده و عاکف با صیقل روح و روان، زنگار گناه از دل می زداید و مهیای ضیافت بزرگ در ماه وصال می گردد. ماهی که عاشق از سفره پرفیض الهی، لقمه های راز بر می چینند و عطر قرآن از ژرفای دل باریافتگان، منشام جان را می نوازد.

اعتكاف پرورش جسم و جان است، انسان آمیزه ای است از این دو و نیازمند پرورش در ابعاد وجودی خود؛ انسان به دنبال سعادت و کمال است، روح انسان نیازمند نیایش است، مناجاتی شیرین و زیبا، هم کلامی موجودی ضعیف با منشا فدرتها. از آغاز خلقت تا صحنه رستاخیز، راز و نیاز زیباترین هنر آدمی است.

غفلت بد است در برخی موارد بدتر؛ جریان زمان در گذر است و با از دست دادن، آهی ماند و افسوسی که به هیچ نیرزد. انسان دشمنی دارد در اوج حیله گری، با چنین دشمنی هوشیاری باید و سرعت در خیرات؛ زمان اعتکاف است. خالق مهربان قرب خلائق می طلبد. در فکر پرورش روح و روان انسان است و مقررات دینی را تشریع می کند. تنوع عبادات به دلیل نیاز های گوناگون انسانی است، هر عبادتی جوابگوی نیازی از اوست. نماز، زنگار غفلت از روان می زداید و صیقل روح و روان است. در روزه، پالایشگاه خلوص و نزدبان صعود است. روزه دار پرواز در آسمان عبادت و عبودیت را می آزماید و آینه قلبش را نورستان خدایی می کند. حج، شرکت

در آزمون الهی و قطع تعلقات و دلپستگی دنیوی است. عبادات مالی؛ چون خمس و زکات و صدقات، دمیدن روح ایثار و گذشت در وجود آدمی است. اما اعتکاف، آمیزه‌ای از چند عبادت با فضیلت است.

روزه که خود عبادتی ارزشمند است شرط اعتکاف است. حضور در مسجد و خواندن نماز هم شرط آن است. عاکف سه روز در مسجد جامع مقیم می‌گردد و جز برای ضروریات، کوی دوست را ترک نمی‌گوید. خود را از حلال باز می‌دارد تا با تمرين بندگ، جهاد با نفس را بیازماید. اعتکاف عهد مودت و ميثاق مجدد با پروردگار است.

در فضیلت اعتکاف این بس که معادل طواف کعبه و همانی رکوع و سجود است. خدای مثان می‌فرماید: "... وَ عَهْدُنَا إِلَى أَبْرَاهِيمَ وَ اسْمَاعِيلَ أَن طَهَّرَا بَيْتَنَا لِلطَّافِقِينَ وَ الْعَاكِفِينَ وَ الرُّكُعَ السُّجُودُ؛ (آیه ۱۲۵، سوره بقره) و ما به ابراهیم و اسماعیل فرمان دادیم که خانه مرا برای طواف کنندگان و معتکfan و رکوع کنندگان و سجده کنندگان از هرگونه آلودگی تطهیر کنند".

اساساً ارزش آدمی را عملش می‌رساند. معتکف انسانی بزرگ و شریف است به اندازه شرافت و فضل عملش، مقدس اربیلی بگانه زمان در علم و عمل، در شرافت و فضیلت اعتکاف می‌گوید: مبادا کسی گمان کند که اعتکاف مقدمه عبادتی دیگر است. کسی که با طهارت و در حال روزه در مسجد مقیم می‌شود و تعهد قربت در اعتکاف می‌نماید، این عمل عبادت است. اعتکاف عبادتی مستقل است به مثابه حج و عمره و روزه و نماز و هر عبادت مستقل دیگر.

و ایام بیض زمان عرشی شدن فرشیان؛ اعتکاف با همه فضیلت‌ش، زن و مرد را به خود می‌خواند، انسان را می‌خواند تا در دنیا های و هوی و دود و دم، معراج انسانیت را به تماشا بنشینیم. فرصت طلایی عمر در پیش است و ایام در گذر؛ پس همتی باید تا با حضوری سبز از همسفران کوی دوست بگردیم.

اصولاً از چند منظور می‌توان به نماز در حال اعتکاف نگویست:

1. نماز های جماعت

با توجه به تداوم حضور جمعی در مسجد اقامه نماز جماعت در اوقات پنجمگانه از بهترین عبادات برای معتکف به شمار می‌رود. پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) درباره جایگاه نماز جماعت، می‌فرماید: «صلاتۃ الرَّجُلِ فی جماعتٍ خَيْرٌ مِّن صَلاتِهِ فی بَيْتِهِ أَرْبَعِینَ سَنَةً» نماز انسان به صورت جماعت بهتر از نمازی است که در خانه خود به مدت چهل سال می‌خواند.

2. نماز شب:

نماز شب از برجسته‌ترین و با فضیلت‌ترین عبادات در اسلام است، در آیات و روایات تأکید فراوانی روی این عمل صورت گرفته تا آنجا که خداوند نماز شب را بر بنده محبوبش حضرت محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) واجب ساخته و چنین می‌فرماید: «وَ مِنَ اللَّيْلِ فَتَهَّجِدْ بِهِ نَافِلَةً لَكَ عَسَيْ أَن يَعْتَكِ رَبُّكَ مَقَامًا حَمْوُدًا» قسمی از شب را به نماز بایست؛ خدای تو، دوست دارد که تو را به مقام محمد برساند (اسراء 79)

3. نوافل یومیه (نماز های مستحبی روزانه):

نماز های مستحبی روزانه به جهت اشتغال به امور روزمره، از انسان فوت می‌شود. در حالی که به انجام آن بسیار سفارش شده است. امام کاظم (علیه السلام) می‌گویند: «صلاتۃ النوافل قربان کل مؤمن» و انسان معتکف در سایه دوری از کارهای روزمره، فرصتی می‌یابد تا زلال جان را در دریای رحمت الهی شستشو داده و از فیوض آن بهمند گردد.

4. نوافل مخصوص

چون بهترین اوقات اعتکاف در ماه مبارک رمضان و ماه رجب است. معمولاً معتکف از انجام نماز های مستحبی در این ایام غافل نمی‌شود و در این میان شب نیمه ماه رجب و شباهای قدر، دستورات ویژه‌ای دارند که عمل به آنها برای معتکف شیرین و جذاب است.

ادعیه ایام اعتکاف را از چند موضع می توان به نظاره نشست:

1. ادعیه مخصوص ایام الیض:

از مهمترین دعاها در این ایام، دعای ام داود است. این دعا از حیث محتوا دارای دو بخش عمدی باشد: بخش اول، عبارت از فرازهایی است که در آنها عقاید اسلامی مانند توحید، صفات خدا، نبوت رسول اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم)، نبوت پیامبران سلف (علیهم السلام) و وجود و عظمت مقام ملائک بیان می شود و بخش دوم دعا، عرفان ناب شیعی است که از دهان مبارک رئیس مذهب شیعه تراویش نموده است. در این فرازها، دعای ام داود شباهتهای زیادی به دعای جوشن کبیر پیدا می کند و همه چیز هستی را متعلق به خداوند دانسته و از برای انسان جز تعلقی و ربطی به وجود خداوند، چیز دیگری قائل نمی شود

2. ادعیه ماه رمضان

اگر انسان در ماه مبارک رمضان معتکف شود از دعاها مربوط به این ماه نیز بهره مند می گردد که به جهت شهرت آنها از ذکر شان خودداری می شود.

3. فرانت قرآن کریم:

از دیگر اعمال اعتکاف، فرانت قرآن کریم می باشد. درباره اهمیت تلاوت قرآن مجید پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می گویند: "ای سلمان: هنگامی که مؤمن قرآن تلاوت می کند، خداوند در های رحمت را به سوی او می گشاید..." و به راستی که چیزی بعد از فراغتی علم در پیشگاه خداوند، محبوب تر از فرانت قرآن نیست 4. توبه و استغفار:

آخرین عمل از اعمال اعتکاف که جا دارد به آن پرداخته شود، توبه و استغفار است. قرآن کریم می گوید: "یا آیهَا الذين آمنوا تُوبُوا إِلَيَّ اللَّهِ تُوبَةً نَصْوَحاً؛ ای کسانی که ایمان آورده اید به سوی خدا توبه کنید، توبه ای که بعد از آن به گناه باز نگردید (تحریم 8)." "غَافِرُ الذَّنْبِ وَ قَابِلُ التَّوْبَ شَدِيدُ العِقَابِ." (مؤمن: 3) خداوند بخاشاینده گناه و پذیرنده توبه و کیفر دهنده ای سخت است

فضیلت ماه رجب :

ماه رجب یکی از با ارزش ترین و مهم ترین ماه هایی است که خداوند در آن فرستت های مبارکی را در اختیار بندگانش قرار داده است. این فرستت ها بسیار زودگذر و غیر قابل جبران هستند. در روایات فراوانی فضیلت این ماه و اعمال آن بیان شده است که به بعضی اشاره می کنیم:

1- پیامبر اکرم (ص) فرمود:

اگاه باشید که رجب ماه خداست و آن ماه بسیار بزرگی است . این ماه «اصم» نامیده شد؛ بدان سبب که هیچ ماهی در فضیلت و حرمت در نزد خدا با او برابری نمی کند.(ثواب الاعمال و عقاب الاعمال ، النص ، ص : 54)

2- ابن عباس گوید:

« هرگاه ماه رجب می آمد رسول خدا (ص) مسلمانان را دور خود جمع می کرد و میان آنها می ایستاد . آن گاه خطبه می خواند ، حمد و ثنای الهی را به جای می آورد و صلوات بر انبیای گذشته می فرستاد و می فرمود:

ای مسلمانان ، ماه بسیار بزرگ و با برکتی بر شما سایه انداخته است – یعنی ماه رجب – و آن ماهی است که در آن رحمت خدا بر کسی که خدا را عبادت کند ، فرو میریزد ؛ بدان شرط که مشرک و بدعت گزار نباشد. اگاه باشید که در ماه رجب ، شبی است که هر که خواب را در آن ، بر خود حرام کند و به عبادت خدا پردازد ، خدا بدنش را بر آتش حرام می کند و هفتاد هزار ملک با او مصافحه می کنند و برایش تاریخ بعد آمرزش می طلبدن.» (بحار الانوار ، ج 94 ، ص: 47)

3- یکی از باران پیامبر (ص) به نام ثوبان گوید:

« با رسول خدا (ص) در قبرستان بودیم. حضرت ایستاد و گذشت و دوباره ایستاد. عرض کردم : پا رسول الله ، چرا اینگونه رفاقتار می کنید؟ پس آن حضرت گریه شدیدی کرد ، ما هم گریه کردیم. آن گاه فرمود : ای ثوبان ، صدای ناله اهل عذاب را شنیدم . بر آنها رحم کردم ، دعا کردم و خداوند عذاب آنها را تخفیف داد. سپس فرمود:

ای ثوبان ! اگر کسانی از اهل این قبرستان ، که در عذابند ، یک روز از ماه رب ج را روزه گرفته بودند و یک شب را تا صبح قیام می کردند و به عبادت می پرداختند ، در قبرها معذب نمی شدند.» (بخار الانوار ، ج ۹۴ ، ص: ۴۹)

4- سلمان فارسی گوید :

«رسول خدا (ص) فرمود : ای سلمان ، هر مرد و زن مؤمن که در ماه رب ج سی رکعت نماز بخواند و در هر رکعت پس از حمد سه مرتبه «قل هو الله احد» و سه مرتبه «قل يا ایها الکافرون» را فرائت کند ، خداوند هر گناهی را که در پیری و جوانی کرده است ، از نامه عمل او محروم کند ، و ثواب کسی را که در تمام آن ماه ، روزه گرفته باشد ، به او عطا می کند و تا سال آینده نام او را از نماز گزارندگان می نویسد و در هر روز از آن ماه ، ثواب شهیدی از شهدای بدر برای او باشد و خداوند میان او و آتش فاصله انداخته و به عدد هر رکعت ، ثواب هزار هزار رکعت در نامه عمل او می نویسد و او از پل صراط به سلامت رسید.

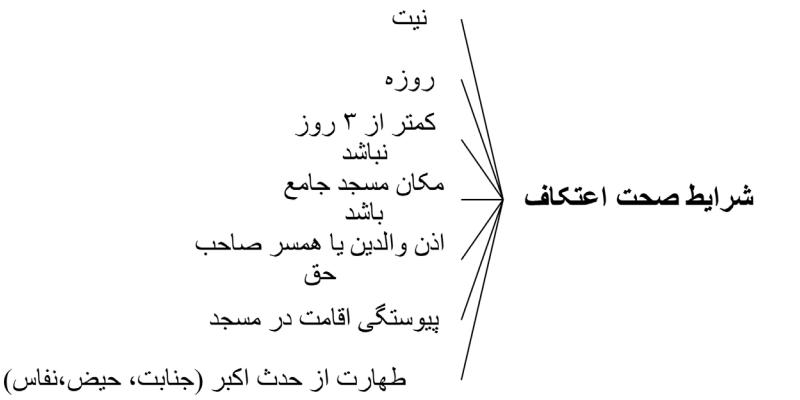
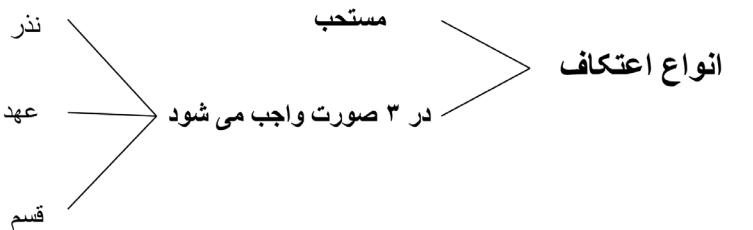
و طریقه نماز این است که :

د رکعت روز اول ، ده رکعت روز نیمه و ده رکعت در روز آخر ماه رب ج به جا آورد ، هر دو رکعت به یک سلام و بعد از هر دو رکعت ، دست ها را به آسمان بلند و چنین دعا کند :

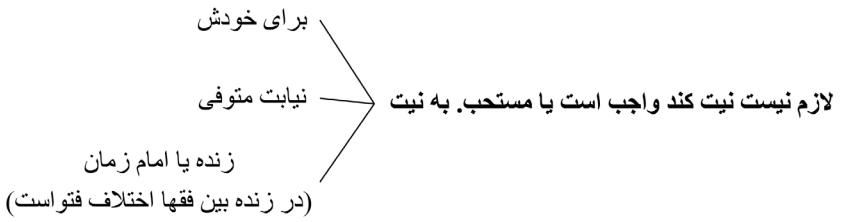
«لا اله الا الله وحده لا شريك له ، له الحمد يحيى و يميت و هو حي لا يموت بيده الخير و هو على كل شيء قدير. اللهم لا مانع لما اعطيت و لا معطى لما منعت و لا ينفع ذات الجد منك الجد » (المصباح المجتهد و سلاح المتعبد ، ج ۲ ، ص: 817)

بسمه تعالى

احکام اعتکاف

(1) نیت: از اذان صبح باید در مسجد باشد اگر دیرتر بر سر صحیح نیست.

روزه قضاست
باید روشن شود که نیت روزه اش روزه نذر است
روزه کفاره است

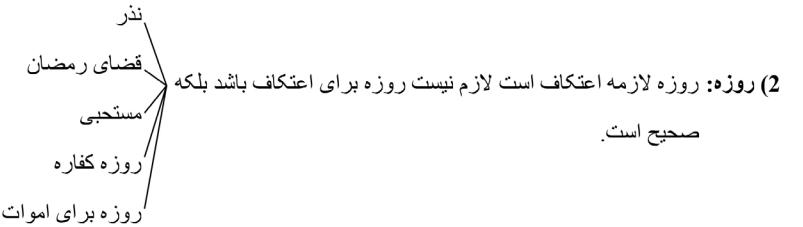
مسافر کمتر از 10 روز نمی تواند روزه بگیرد.

اگر نذر کند در سفر 3 روزه روزه بگیرد صحیح است.

مسئله:

1327: کسیکه روزه قضایا به گردن دارد باید روزه قضایا را بگیرد اگر تا قبل از ظهر یادش آمد باید نیت را برگرداند به قضا یا نذر اگر به عصر کشید باطل است.

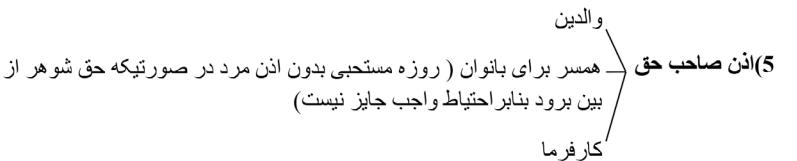
1333: اگر در روز دوم اعتکاف از نیت روزه برگردد یا مردود شود باطل است یا قصد کند بخورد حتی نخورد باطل است مگر متوجه نباشد تردید و اعراض مبطل است صحیح است.

3) حداقل 3 روز بودن اعتکاف: کمتر از 3 روز نباید باشد (روز سوم مخصوص اعمال امداد است) که بعد از ظهر شروع می شود.

در اعتکاف واجب معین (نذر معین) اگر روز دوم یا سوم حائض شود قضایا دارد. در نذر غیر معین پاک باشد باید دوباره شروع کند از اول.

در اعتکاف مستحب معین (نذر معین) اگر روز اول و دوم حائض شود قضایا ندارد، روز سوم بنابر احتیاط واجب قضایا دارد.

6) پیوستگی اقامت در مسجد: رها کردن روز اول و دوم جائز و روز سوم جائز نیست..... مگر همان اول نیت کند، شرط کند کاری پیش آمد خارج شود. اگر عمدآ بدون عذر موجه یا جاهلانه خارج شود باطل است باید مجددآ بجا آورد البته کفاره ندارد (از روی فراموشی یا اکراه باطل نیست)

بخاطر ضرورت می تواند خارج شود مثل:

- عبادت بیمار
- کفن و دفن میت
- تشیع جنازه مرده نزدیک
- تهیه غذا
- قضای حاجت
- خسل جنابت
- استحاضه زنان
- شهادت دادگاه

بنابر احتیاط واجب باید نزدیک ترین راه را برود. بیش از مقدار لازم بیرون نماند. زیر سایه نزود و تنشید.

7) طهارت معتکف: (فقها طهارت را شرط صحت دانسته اند) جنب، حائض، نفساً حق ورود به مسجد ندارند.

مکروهات:

- پرداخت بدھی
- خواندن صیغه عقد
- افیه زدن
- خون دادن
- حمام رفتن
- استعمال شیاف غیر تغذیه
- دندان کشیدن
- برخی مسائل شهواني
- مس کردن میت
- مسواک کردن
- سرم کشیدن

محرامات:

- مبطلات روزه مبطلات اعتکاف هم هست (مگر سهوای)
- امور جنسی و شهواني (آیه 187 سوره بقره)
- بونیدن عطر و گیاهان خوشبو
- خرد و فروش (مگر اضطرار پیدا کند وکیل هم نتواند بگیرد)
- جمال بقصد غله و خودنمایی

مبطلات روزه اعتکاف:

- خوردن و آشامیدن: اگر بر اثر فراموشی چیزی بخورد مبطل نیست.
- فرو بردن تمام سر در آب
- رساندن غبار غلیظ به حلق
- انجام برخی امور شهواني
- باقی ماندن بر چیز و جنابت تا اذان صبح
- اماله کردن با مایعات
- قی کردن عمدی: حتی برای درمان یا رفع مسمویت (بدون اختیار مبطل نیست)

مسجد امام حسین(علیه السلام)

اردیبهشت 1394

دفتر ناینده همام مطعم رهبری در امارات
مسجد امام حسین (علیه السلام) - دبی

مسجد امام حسین (علیه السلام) - دبی

۹۴ اردیبهشت

www.3rdimam.com